

Szczepan W. Ślaga

Pamięci Księdza Profesora Włodzimierza Sedlaka (1911-1993)

Studia Philosophiae Christianae 30/1, 193-196

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

liturgii pogrzebowej byli: bp Roman Andrzejewski (Włocławek), bp Ryszard Kamiński (Lublin), prof. Stanisław Wielgus (rektor KUL). Został pochowany na miejscowym cmentarzu przy ul. Lipowej dnia 28 czerwca 1993 r.

SZCZEPAN W. ŚLAGA

**PAMIĘCI KSIEDZA PROFESORA
WŁODZIMIERZA SEDLAKA (1911-1993)**

W minionym roku z grona żyjących odszedł do wieczności człowiek, który przez swój niestrudzony i twórczy zapał, przez niezwykle szeroki zakres zainteresowań i niekonwencjonalny sposób myślenia stał się – niemal od pierwszych swych publikacji – przedmiotem fascynacji, sporów, a nawet niechęci. Tworzone przezeń koncepcje i teorie, w szczególności w zakresie szeroko pojmowanej biologii teoretycznej i ewolucyjnej, były tak nowatorskie, że niemal obrazoburcze wobec nauki ortodoksyjnej. Większość z nich – ze względu na zbyt skąpe potwierdzenia empiryczne i w ogóle na trudności teoretyczne wypracowania odpowiednich metod badawczych – pozostaje nadal bardziej zespołem hipotez i wizji, niż ukończonych rozwiązań.

Człowiekiem tym był Włodzimierz Sedlak, urodzony 31. X.1911 r. w Sosnowcu. Po ukończeniu gimnazjum matematyczno-przyrodniczego w Skarżysku-Kamiennej w 1930 r. rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Seminarium Duchownym w Sandomierzu uwieńczone przyjęciem święceń kapłańskich w 1935 r. Po święceniach podjął nauczanie w szkole podstawowej w Ćmielowie, potem w Sienniu, także w czasie okupacji i w pierwszych latach po wyzwoleniu. Jako nauczyciel rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMCS uzyskując magisterium z antropologii (u prof. Jana Mydlarskiego) w 1949 r., a w następnym – magisterium z pedagogiki. W 1951 r. uzyskał na UMCS tytuł doktora nauk przyrodniczych za pracę *Zmienność organizmu jako podstawa biologiczna wychowania*. Od 1958 r. datują się jego pierwsze publikacje; od 1960 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL, gdzie też habilitował się w 1966 r. na podstawie rozprawy *Możliwość odtworzenia początków ewolucji organicznej na podstawie komponenta krzemowego*. Rok później utworzył i został kierownikiem Katedry Biologii Teoretycznej na tymże Wydziale. W 1974 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1980 – profesora zwyczajnego.

Od początku swej pracy na KUL ks. Sedlak nie ograniczał się do zajęć dydaktycznych i nie zamykał się w murach tej Uczelni. Podejmował różnorakie inicjatywy, organizował sympozja, wygłaszał odczyty w PAN i na innych uczelniach, przygotowywał młode kadry naukowe w zakresie swej specjalności. Poprzez artykuły i wywiady prasowe popularyzował rozwijane przez siebie idee. Był członkiem wielu towarzystw naukowych.

W publikacjach naukowych i popularnonaukowych ks. Sedlak podejmował niezwykle szeroki wachlarz zagadnień odnoszących się do zjawisk i procesów przyrody tak nieożywionej, jak i ożywionej. Prace te mieszczą się na pograniczu petrografii, geologii, historii metalurgii (hutnictwa), fizyki, paleontologii, biologii. Wśród nich znajdują się takie, które na pierwszy rzut oka nie mają styczności z biologią, chociaż ku niej prowadziły. Można tu wskazać zwłaszcza na wcześniejsze prace Sedlaka, dotyczące m.in. pojęcia czasu i jego powiązania z przestrzenią i ruchem w fizyce relatywistycznej, przestrzeni i pola elektromagnetycznego. W ramach badań geologiczno-petrograficznych zajmował się m.in. budową wnętrza Ziemi, genezą zjawisk geoenergetycznych, wulkanizmem i zjawiskami trzęsienia Ziemi. Przyczyny tego typu zjawisk, a także zróżnicowania się masy Ziemi na poszczególne strefy upatruje Sedlak

głównie w procesach elektromagnetycznych i w właściwościach elektrono-jonowych materii. W zakresie paleontologii jego ogromny wkład uwidacznia się w sposób szczególny w oryginalnych badaniach fauny kambryjskiej z terenu Gór Świętokrzyskich (odkrycie fauny *Archaeocyatha* i *Corallicyathida* w kwarcytach masywu Łysej Góry).

Inna grupa podejmowanych przez Sedlaka zagadnień związanych z paleontologią o wyraźnym akcencie ewolucyjnym dotyczy tzw. problemu krzemowego w biologii. Autor w badaniach nad biochemią, fizjologią i paleobiochemią krzemu dokonywał analiz porównawczych występowania Si (w relacji do Ca) w skamieniałościach i organizmach żywych o różnym stopniu zaawansowania ewolucyjnego, formułując na tej drodze własny pogląd na temat roli tego pierwiastka i jego związków w ewolucji biochemicznej życia. Wyraża on myśl, iż protoorganizacja życia oparta była na związkach krzemu i silikosyntezie, a etapem wtórnym, istniejącym do dziś, jest karbosynteza oparta na związkach węgla. Reliktem owego protometabolizmu i silikosyntezy byłaby obecna chemosynteza u niektórych bakterii krzemowych.

Wskazane badania w sposób pośredni, przy wykorzystaniu metod fizyki w analizie procesów biologicznych, prowadziły do nietradycyjnego traktowania życia, co znalazło wyraz w bioelektronice. Nazwą tą obejmował Sedlak szereg cząstkowych koncepcji i modeli, m.in. koncepcję bioplazmy, model półprzewodnikowy, model oscylatora biologicznego, elektrostaty, hipotezę pola biologicznego, teorię elektromagnetyczną bioukładu. W bioelektronice dla wyjaśnienia różnorakich procesów życiowych sięga się do poziomu subatomowego, kwantowo-falowego, do współdziałania, przenoszenia, wymiany elektronów, fotonów, pól elektromagnetycznych. Tego rodzaju interakcje, efekty kwantowe, procesy wiązania i uwalniania energii, dokonujące się w półprzewodnikowej biopłazmie, powodują czy warunkują różnorakie zjawiska molekularne, genetyczne, fizjologiczne, zachowaniowe, a nawet świadomościowe. Oznacza to powiązanie, „zszycie” reakcji chemicznych, molekularnych z właściwościami elektronicznymi związków organicznych za pomocą kwantów świetlnych. Na tym najniższym poziomie życia i świadomości mają jednakowe cechy elektromagnetyczne, rządzą nimi jednakowe prawa kwantowe, nie tyle już sformułowane, co dopiero dostrzegane, a nawet postulowane. Ujęcie takie traktuje się jako komplementarne w stosunku do stosowanego w biologii schematu biochemicznego.

Zarówno dociekania nad biochemią krzemu i jego rolą ewolucyjną, jak zwłaszcza dostrzeżenie i próby wyjaśniania bioplazmowego i elektronicznego aspektu struktur i procesów biotycznych wiodło ks. Sedlaka do sformułowania zadziwiającej wielości wniosków mających zastosowanie w różnych dziedzinach, a z tym i do różnych problemów, często bardzo odległych od siebie. Wymieńmy tylko niektóre, rozwijane, bądź tylko zarysowane, czy nawet jedynie sygnalizowane przez Profesora: geniza i ewolucja życia; rytmika i kwantowy charakter ruchu biologicznego, wysiłek fizyczny i regeneracja; bioinformacja; procesy neurofizjologiczne i neuropsychiczne; hipnoza, telepatia, zjawiska jogi; ochrona środowiska; choroby nowotworowe; antropologiczne problemy istoty i ewolucji świadomości; homo electronicus; humanizacja biologii; sens nauki; biologiczne wartości religii. Jeżeli do tych i innych problemów dodamy nowatorski sposób ich ujmowania i przełamywania utartych schematów myślowych, otrzymamy obraz człowieka nie dającego się włączyć w zastane ramy określił naukowca, badacza, odkrywcy, myśliciela. Może wizjonera?

Dla zobrazowania dorobku naukowego (ponad 250 pozycji: książek, artykułów, doniesień, sprawozdań, wywiadów itp) i kierunków zainteresowań badawczych Sedlaka wymienimy ważniejsze publikacje książkowe, materiały z organizowanych przez niego sympozjów, autobiograficzne, oraz wybrane prace analizujące lub rozwijające jego myśl.

Publikacje książkowe ks. Sedlaka:

Rola krzemu w ewolucji biochemicznej życia, Warszawa 1967, PWN ss. 84.

U źródeł nowej nauki. Paleobiochemia, Warszawa 1973, WP (Omega), ss. 184.

- Bioelektronika 1967-1977*, Warszawa 1979, Pax, ss. 528.
Homo electronicus, Warszawa 1980, PIW, (Bibl. Myśli Współcz.), ss. 240.
Bioelektronika – środowisko i człowiek, Kraków 1980, Ossolineum, s. 48.
Postępy fizyki życia, Warszawa 1984, Pax, ss. 292.
Życie jest światłem, Warszawa 1985, Pax, ss. 352.
Kierunek – początek życia. Narodziny paleobiochemii krzemu, Lublin 1985, ss. 179.
Na początku było jednak światło, Warszawa 1986, PIW, ss. 306.
Wprowadzenie w bioelektronikę, Wrocław 1988, Ossolineum, ss. 167.
Inną drogą, Warszawa 1988, Pax, s. 19-578, zPrzedmową M. Bielskiego, s. 5-18.
Technologia Ewangelii, Poznań 1989, Pallottinum, ss. 310.
Człowiek i Góry Świętokrzyskie, Warszawa 1993, PIW, ss. 248.
- Opublikowane materiały z sympozjów:
Bioplazma, Mat. z I Konf. pośw. bioplaźmie, 9.V.1973, red. W. Sedlak, Lublin 1976, KUL, s. 85.
Bioelektronika, Mat I Kraj. Symp. Lublin 14-15. V. 1975, red. W. Sedlak, Lublin 1979, KUL, ss. 240.
Bioplazma, Mat II Kraj. Konf. pośw. bioplaźmie, Lublin 18.12.1985, red. W. Sedlak, J. Zon, M. Wnuk, Lublin 1988, KUL, ss. 162.
Bioelektronika, Mat VI Kraj. Symp., Lublin 20-21.11.1987, red. W. Sedlak, J. Zon, M. Wnuk, Lublin 1990, KUL, ss. 194.
- Z okazji 70-lecia Urodzin i przejścia na emeryturę poświęcono prof. Sedlakowi aż trzy księgi pamiątkowe:
Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego, t. 28 (1981) z. 2-4, ss. 3-70 (z wykazem bibliograficznym do 1981 – 226 pozycji);
Roczniki Filozoficzne (Filozofia przyrody), t. 30 (1982) z. 3, ss. 188.
Perspektywy bioelektroniki, red. J. Zon i M. Wnuk, Lublin 1984, KUL, ss. 140.
- Obok prac zawartych w materiałach z sympozjów i w księgach pamiątkowych o rozwoju bioelektroniki świadczy przygotowanie i opublikowanie m.in. 1 pracy habilitacyjnej i 2 rozpraw doktorskich:
 Józef Zon: *Plazma elektronowa w błonach biologicznych*, Lublin 1986, KUL, ss. 470 (rozprawa habilitacyjna);
 Marian Wnuk: *Rola układów porfiryńowych w ewolucji życia*, KUL 17.II.1984 (promotor W. Sedlak), w: *Z zagadnień filozofii przyrodznawstwa i filozofii przyrody*, red. M. Lubański, Sz. W. Ślaga, Warszawa 1987, t. IX, ss. 284;
 Stefan Kajta: *Włodzimierza Sedlaka kwantowa teoria życia*, ATK 28.I.1987 (promotor Sz. W. Ślaga), w: *Z zagadnień... j.w.*, Warszawa 1991, t. XII, ss. 283.
- Poza książką reportażowo-biograficzną K. Dymela *Skąd ten blask, profesorze Sedlak?*, Lublin 1988, Wyd. Lub., ss. 162, oraz bardzo licznymi pracami doświadczalnymi, publikowanymi zwłaszcza przez fizyków i medyków, wymienimy jeszcze kilka artykułów o charakterze ogólniejszym, interpretujących i oceniających wizję bioelektroniczną:
 Aleksandrowicz J.: *U narodzin nowej koncepcji życia*, Zesz. Naukowe Stow. Pax, Dodatek, 3/29 (1980) s. 7-10.
 Bielski M.: *O nową wizję człowieka*, Biul. Kwart. Rad. T. N, j.w, 7-15.
 Jędrzejewski Z.: *Polska bioelektronika w świetle dyskusji*, Zesz. Nauk. Stow. Pax 3/20 (1978) 132-159.
 Kalisz J.: *Miejsce ewolucji człowieka w bioelektronicznej wizji życia*, Roczn. Filoz., 30 (1982) 3, 67-79.
 Moskwa W., Ertel D.: *Głos w dyskusji o „Bioelektronice” Wł. Sedlaka*, Kosmos, 29 (1980) 1-2, 99-107.
 Piękoś R.: *Krzemowe tło życia*, Roczn. Filoz., 30 (1982) 3, 27-46.
 Ślaga Sz. W.: *Wokół bioelektroniki i jej twórcy*, Studia Philos. Christ., 16 (1980) 2, 199-207.
 Ślaga Sz. W.: *Bioelektroniczny model abiogenezy*, w: *Perspektywy bioelektroniki*, pod red. J. Zona i M. Wnuka, Lublin 1984, 13-26.

Woźniak Z.: *Metodologiczna charakterystyka bioelektroniki*, w: *Bioelektronika*, pod red. W. Sedlaka, Lublin 1979, 55-68.

Zięba S.: *Analiza filozoficzna bioelektronicznej koncepcji życia*, *Rocz. Filoz.*, 39 (1982) 3, 81-95.

Swoją niezmożoną aktywność naukową kontynuował ks. Sedlak także po przejściu na emeryturę, niemal do końca swych dni. Jego kontakty naukowe z ATK wyrażały się m.in. przez ochocze podejmowanie się recenzji prac doktorskich i habilitacyjnych. Ostatnia obecność na Akademii związana była ze wspomnianą obroną pracy doktorskiej S. Kajty na temat rozwijanej przezeń kwantowej teorii życia. Zmarł 17.II.1993; uroczystości pogrzebowe odbyły się 19.II. tegoż roku w Radomiu. Niewielu już dziś pamięta, że ks. Sedlak był także mówcą i konferencjonistą wspaniałym i niezrównanym. Odszedł po nagrodę, bowiem – jak pisał w swej *Technologii Ewangelii* – chciał „Bogu przez ramię zajrzeć” „patrzeć na ręce Bogu” i stwierdził, że „badając materię, lepiej poznałem Boga”.